

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ**

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΕ ΣΤΗΝ ΧΩΡΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

1. Πραγματικό Πλαίσιο & Πρόβλημα

1.1. Σύμφωνα προς το από 11-3-1974 Π.Δ/γμα (ΦΕΚ 80Α/26-3-1974) «περί καθορισμού των ορίων του πυρήνος και της περιφερειακής ζώνης του Εθνικού Δρυμού Σουνίου» καθορίσθηκε ο Πυρήνας Εθνικού Δρυμού Σουνίου (Ε= 4.815 στρ.). Ο Εθνικός Δρυμός Σουνίου, στην ενδοχώρα της Λαυρεωτικής δυτικά της πόλης του Λαυρίου, απ' την Πλάκα μέχρι το Σούνιο και τα Λεγραινά, εκτείνεται σε μια μακρόστενη περιοχή στο Ν.Α. άκρο της Αττικής και είναι ένας τόπος πολυσήμαντος, με πυκνή τη μνήμη απ' την ιστορία της φύσης και την ιστορία του ανθρώπου και παρουσιάζει ιδιαίτερο ιστορικό, γεωλογικό – μεταλλευτικό και παλαιοντολογικό ενδιαφέρον.

1.2. Σύμφωνα προς το Π.Δ. 24.1. - 19.2.2003 ΦΕΚ Δ 121 για τον Καθορισμό Ζωνών προστασίας των ορεινών όγκων της Χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής) στο μεν Άρθρο 1 καθορίζονται τα όρια των ορεινών όγκων Μερέντα, Μαυροβούνι, Ολύμπου, **Πανείου** (Κερατοβουνίου) και Λαυρεωτικής που βρίσκονται στην εκτός σχεδίου περιοχή των Δήμων Μαρκοπούλου, Κερατέας, Λαυρεωτικής, Καλυβίων και των κοινοτήτων Π.Φώκαιας, Αναβύσσου, Αγ. Κωνσταντίνου, Σαρωνίδας, Κουβαρά, ενώ εντός των ορίων των καθοριζόμενων αυτών ζωνών ορίζονται τέσσερις ζώνες προστασίας και καθορίζονται κατά ζώνη χρήσεις γης (άρθρο 2) ώστε *α) «εκτός των ζωνών Α απολύτου προστασίας αρχαιολογικών χώρων που καθορίστηκαν με την ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/61126/3407/14.12.1995 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β 1070) και μέχρι την έγκριση της ως άνω μελέτης για τη ζώνη Δ επιτρέπεται χρήση αναψυχής και η εγκατάσταση μόνο υπαίθριων καθιστικών».*

Επίσης, β) ορίζεται ότι εντός των ζωνών Α, Β, γ, Δ, επιτρέπονται μεταξύ άλλων δημόσια και άλλα απαραίτητα έργα τεχνικής υποδομής και υπόγειες υδατοδεξαμενές και αντλιοστάσια.

γ) Επιπλέον των ανωτέρω επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

«Εντός των ζωνών Α, Β και γ εγκαταστάσεις κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνίας και τηλεόρασης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24α του Ν. 2075/1992 (Α 129) που προστέθηκε με το άρθρο 41 του Ν. 2145/1993 (Α 88) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του Ν. 2166/1993 (Α 137).

Οι εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών που εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του συναρμόδιου Υπουργού.

Η εγκατάσταση ανεμογεννητριών του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την παραγωγή αιολικής ενέργειας για σκοπούς έρευνας ή επίδειξης στη θέση Αγία Μαρίνα Λαυρίου που εμπίπτει στην Α Ζώνη.

Οι εγκαταστάσεις νεκροταφείων μικρής κλίμακας επιπέδου Δήμου ή κοινότητας και μικρών Ιερών Ναών, εμβαδού 80 τμ. η χωροθέτηση των οποίων εγκρίνεται κατά την κείμενη νομοθεσία με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μετά από σύμφωνη γνώμη των συναρμόδιων κατά περίπτωση φορέων εκτός των ορίων του αρχαιολογικού χώρου Μερέντας (που έχει κηρυχθεί με την ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/1848/478/21.3.1989 απόφαση Υπουργού Πολιτισμού (Β 302) και περιλαμβάνονται στα όρια της Α ζώνης του παρόντος».

Επομένως, στις καθορισμένες ως αυστηρές ζώνες προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, όπως εν προκειμένω στο Πάνειο Όρος (Κερατοβούνι), δεν είναι ανεκτή η δόμηση, ιδίως η διατήρηση υψηλών υπερκατασκευών, όπως οι Ανεμογεννήτριες, παρά μόνον για πειραματικούς λόγους του ΚΑΠΕ στην θέση Αγίας Μαρίας Λαυρίου και πάντως εκτός ζώνης Α' των αρχαιολογικών τόπων της περιοχής.

1.3. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι δημοσιεύθηκε η ΥΠΟΠΑΙΘ / ΓΔΑΠΚ / ΔΙΠΚΑ / ΤΠΚΑΧΜΑΕ / Φ57 / 17774 / 105727 / 9022 / 2609 (ΦΕΚ ΑΑΠ 175/19.08.2015) Υπουργική Απόφαση για την Έγκριση αναοριοθέτησης χερσαίου και οριοθέτησης ενάλιου αρχαιολογικού χώρου Λαυρεωτικής, Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, Περιφέρειας Αττικής η οποία βασίζεται και λαμβάνει υπόψιν της ιδίως την υπ' αριθμ.

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/61126/3407/14.12.1995 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 1070/Β'/29.12.1995) περί θεσμοθέτησης Ζωνών Α' Απολύτου Προστασίας, Αδόμητων, σε περιοχές της Λαυρεωτικής Χερσονήσου, στο λόφο Οβριόκαστρο Κερατέας, **στο Πάνειο Όρος**, στις περιοχές Θέρμη και Μαρκέλλου Καλυβίων Θορικού, στη Χερσόνησο Αγ. Νικολάου Αναβύσσου και στη νήσο Πατρόκλου Νομού Αττικής και την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/5873/268/3.2.1999 (ΦΕΚ 136/Β'/1999) με την οποία θεσμοθετήθηκε Ζώνη Α' Απολύτου Προστασίας **στο Πάνειον Όρος ν. Αττικής**.

Με το Μόνον Άρθρο αυτής αποφασίσθηκε η αναδιοργάνωση του κηρυγμένου χερσαίου αρχαιολογικού χώρου για την αποτελεσματικότερη προστασία των ήδη γνωστών και κηρυγμένων αρχαιολογικών θέσεων και μνημείων που χρονολογούνται από τους νεολιθικούς έως και τους βυζαντινούς χρόνους αλλά και για λόγους προστασίας των σημαντικών χερσαίων και ενάλιων αρχαιοτήτων που εντοπίστηκαν πρόσφατα στη Λαυρεωτική χερσόνησο και σε όμορες περιοχές των Μεσογείων και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, **στο Πάνειο Όρος** στα Καλύβια Σαρωνικού, για λόγους προστασίας λειψάνων ιερού στην κορυφή του όρους, καθώς και άλλων ευρημάτων που χρονολογούνται από τους γεωμετρικούς έως και τους ρωμαϊκούς χρόνους, καθώς και στον Όρμο λιμάνι Πασά - Όρμο Πουνταζέζας, για λόγους προστασίας οικιστικών καταλοίπων στην παραλία Πουνταζέζα και αρχαίων λιμενικών εγκαταστάσεων και νεωρίων στον όρμο του Πασά λιμάνι, καθώς επίσης και για την προστασία των σπηλαίων της περιοχής (Πανός Κερατέας, Κίτσου, Δολίνης Χάους, Κακής Θάλασσας, Τρύπιας Κορυφής, Πάνειου Αναφλύστου, Ολύμπου Α', Ολύμπου Δ', ανωνύμου στο λόφο Τρώμα).

2.ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Γενικά:

Κατ' αρχήν, πρέπει να καταγραφεί η απαίτηση υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, η αρχή της προφύλαξης και της πρόληψης, η αρχή της αειφορίας, η αρχή της επανόρθωσης κατά προτεραιότητα στην πηγή, η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», η αρχή της αναλογίας, και η αρχή της συμμετοχής των πολιτών ως νομικό υπόβαθρο της Καταγγελίας μας.

Εύκολα, κατωτέρω, γίνεται φανερό ότι η διοίκηση του ελληνικού κράτους συστηματικά παραβιάζει τις υποχρεώσεις της κατά το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο περιβάλλοντος, ιδίως όσον αφορά στην καθ' υπερβολή αδειοδότηση και εγκατάσταση συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα βουνά των Δήμων μας.

Συναφώς ως γνωστόν τα άρθρα 11 καθώς και 191 έως 193 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) αποτελούν την νομική βάση θέσπισης κανόνων κύριου¹ και δευτερογενούς² παράγωγου περιβαλλοντικού δικαίου προς αυτήν την κατεύθυνση.

Από εθνικής πλευράς το άρθρο 24 του Συντάγματός μας, καθώς και, ιδίως, ο νόμος 1650/1986 αποτέλεσαν την βάση έντονης και πολυσχιδούς φιλοπεριβαλλοντικής και κατεξοχήν κοινοτικά εμπνευσμένης νομολογιακής επεξεργασίας, έστω και αν η διοίκηση αργεί ή ευθέως αποφεύγει να συμμορφωθεί σ'αυτήν.

Η νομολογία ήταν αυτή που έθεσε πρώτη (και επέμενε) στην ανάγκη προγενέστερου ολοκληρωμένου συστήματος χωροταξικού σχεδιασμού, αναδεικνύοντας τις επιπτώσεις από τον σχεδιασμό, την κατασκευή και την λειτουργία συγκεκριμένων έργων και δραστηριοτήτων, αλλά και την συναφή ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών καθώς και διεύρυνσης των ορίων του δικαστικού ελέγχου της διοίκησης.

2.2.Όσον αφορά στον ευρύτερο χωροταξικό σχεδιασμό και την φέρουσα ικανότητα των βιοσυστημάτων, ειδικότερα:

¹ Οδηγία 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ιδίως με την Οδηγία 2011/92/ΕΚ, αλλά και την Οδηγία 2001/42/ΕΚ για την, μετά και την Οδηγία 2003/35/ΕΚ σχετικά με την συμμετοχή του κοινού στην περιβαλλοντική νομοθέτηση, που ενσωματώνει διατάξεις της Σύμβασης του Άαρχους.

² Ιδίως, Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για την διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και Οδηγία 2009/47/ΕΚ για την διατήρηση των άγριων πτηνών.

Με τα Πρακτικά Επεξεργασίας (ΠΕ) 246 και 586/1992 και 398/1993 που αφορούσαν σχέδια διαταγμάτων για την έγκριση πολεοδομικών μελετών σε παραθεριστικούς οικισμούς (στο Κρανίδι και στην Κάρυστο της Νήσου Ευβοίας) το Ε' Τμήμα ΣΤΕ τόνισε ότι περιεχόμενο του προβλεπόμενου στο άρθρο 24 παρ. 1, 2 του Συντάγματος χωροταξικού σχεδίου είναι η ορθολογική διάταξη των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στο γεωγραφικό χώρο και ότι μόνο μέσα σε αυτό τον ευρύτερο σχεδιασμό επιτρέπεται η ίδρυση νέων οικισμών, κατά την οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σειρά κριτηρίων, ιδίως όμως τα ανώτατα όρια ανάπτυξης της περιοχής άνευ αλλοιώσεως της φυσιογνωμίας της ή υποβαθμίσεως της ποιότητας ζωής, τυχόν κορεσμός τομέων και αναγκών κ.λπ.

Με την 2805/1997 απόφαση του Ε' Τμήματος ΣΤΕ κρίθηκε ότι από πλευράς αντικειμενικών ορίων της φέρουσας ικανότητας ελέγχονται ιδίως οι πηγές ενέργειας που πρέπει να παραμένουν τοπικές και φιλικές προς το περιβάλλον.

2.2. Όσον αφορά στην περιβαλλοντική & χωροταξική αδειοδότηση, ειδικότερα:

2.2.1. Ουσιώδης όρος για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία, δεδομένου ότι τα βουνά μας είναι δεκτικά μόνον ήπιας ανάπτυξης, πρέπει να προβλέπουν και να διατάσσουν στον χώρο τους μόνον εκείνες τις μορφές ανάπτυξης που είναι συμβατές με τη διατήρηση αμείωτου του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους. Κύριος παράγων για τον καθορισμό των ορίων της φέρουσας ικανότητας τους είναι το ενεργειακό τους σύστημα, από το οποίο εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξή τους.

2.2.2. Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι με τις ανωτέρω νομοθετικές διατάξεις (ΠΔ & ΥΔΑ) καθιερώθηκε απαγόρευση εγκατάστασης αιολικών και φωτοβολταϊκών σε ορισμένες περιοχές όπως οι απολύτου προστασίας περιοχές.

2.2.3. Η νομολογία δέχεται, πάντως, ότι η εκτίμηση αυτή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθορίζεται υπό το πρίσμα των ειδικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και προϋποθέσεων, που αφορά το κάθε συγκεκριμένο σχέδιο ανάπτυξης έργου (C-179/2006, ΣΤΕ 1455/2018, 2741/2014, 4784/2013).

2.2.4. Βεβαίως, δεν γίνεται δεκτή η κατάτμηση των επενδυτικών σχεδίων, ώστε να παρουσιάζονται πολλαπλοί σταθμοί ΑΠΕ με διαφορετικό όνομα

καταστρατηγώντας τη σχετική απαγόρευση του νόμου για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις.

2.2.5. Επίσης, διευκρινίζεται ότι συνιστά διακριτό αντικείμενο ελέγχου από το δικαστήριο (ΣΤΕ 513/2016) το κύριο έργο ΑΠΕ από τα συνοδά του έργα (επιχωματώσεις, εκχερσώσεις, εκσκαφές, διευρύνσεις οδών).

2.2.6. Περαιτέρω, αντίστοιχη νομολογία έχει ξεκαθαρίσει το θέμα και όσον αφορά τις ορνιθολογικά ενδιαφέρουσες περιοχές, οπότε απαιτείται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης (ΣΤΕ 403/2019).

Συνοπτικά, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η επιβαλλόμενη αντιμετώπιση πρέπει να είναι εξατομικευμένη και ιδιαίτερη για κάθε σχέδιο έργου και μελέτη ξεχωριστά με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας και γνώμονα πάντοτε την αειφορία (ΣΤΕ 1358/2018 για ανεμογεννήτριες σε ζώνη ΠΑΠ στον Έβρο και μέσα σε ΦΥΣΗ 2000 και ΖΕΠ).

2.3. Όσον αφορά στην σημασία της στρατηγικής μελέτης επιπτώσεων, ειδικότερα:

2.3.1. Από πλευράς επισταμένης ανάλυσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως όρου για την ορθή περιβαλλοντική αδειοδότηση της κατασκευής και λειτουργίας ενός έργου, επισημαίνονται αντί πολλών οι αποφάσεις του ΣΤΕ σχετικά με την κατασκευή Κέντρου περιθάλαψης αγρίων πουλιών και ζώων στην Νήσο Αίγινα (1787/2000), την κατασκευή δρόμου μέσα από ορεινή, δασώδη διαδρομή που κατέληγε στην παραλία της Κύμης στην Νήσο Εύβοια (3629/2000), την κατασκευή καταφυγίου τουριστικών σκαφών στα Κατάπολα της Νήσου Αμοργού της Περιφέρειάς μας (3476/2001) και την χωροθέτηση και κατασκευή φράγματος και ταμιευτήρα στην Νήσο Χίο (929/2002).

2.3.2. Εν προκειμένω, υπογραμμίζεται η νομολογία του ΣΤΕ για την **ανάγκη ειδικού περιβαλλοντικού ελέγχου κατασκευής και λειτουργίας κάθε σταθμού ηλεκτροπαραγωγής (4243/2014 και 4967/2014), προκειμένου να αναδειχθεί εν προκειμένω η νομολογιακά αναγνωριζόμενη (αλλά διοικητικά, συχνά, ελλείπουσα) ανάγκη εξέτασης ευρέων εναλλακτικών και συνεπώς επαρκούς αιτιολόγησης του περιβαλλοντικού σχεδιασμού και αδειοδότησης των όποιων έργων στα νησιά μας.**

2.3.3. Υπογραμμίζεται, επίσης, ότι η εκπόνηση ΣΜΠΕ προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία που εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς την οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27.6.2001 (L 197), και, συγκεκριμένα, την 107017/28.8.2006 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1225), τροποποιηθείσα με την 40238/28.9.2017 όμοια (Β' 3759). Ο "στρατηγικός" χαρακτήρας της μελέτης αυτής εξηγείται από το γεγονός ότι το υποκείμενο στη διαδικασία αυτή σχέδιο ή το πρόγραμμα, όπως το, πιθανότατα αναθεωρούμενο ΕΧΠ ΑΠΕ, δεν έχει, κατ' ακριβολογία, περιβαλλοντικές επιπτώσεις το ίδιο, αποκτά δε τέτοιες μόνον εφόσον υλοποιηθεί μέσω ορατών και απτών έργων. **Όταν, όμως, συμβεί αυτό, δηλαδή εκτελεστούν τα υπό κρίσιν έργα, οι ΑΠΕ, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του σχεδίου ή προγράμματος θα είναι κάτι ποιοτικώς διάφορο από το άθροισμα των περιβαλλοντικών συνεπειών των επιμέρους έργων που θα στηριχθούν σ' αυτό – επειδή, δε, η αιτιολογία επιβάλλεται να είναι σαφής, πλήρης και εμπειριστατωμένη, έπεται ότι η στρατηγική μελέτη επιπτώσεων πρέπει να εξετάζει σωρευτικά και συνδυαστικά τα πράγματα.**

Στο στάδιο αυτό το ενδιαφερόμενο κοινό καλείται να υποβάλει παρατηρήσεις ως προς το περιεχόμενο της μελέτης. Το στάδιο αυτό, παρ' ότι έχει διαδικαστικό χαρακτήρα (ΣΤΕ 1761/2019 Ολομ. σκ. 33, Επένδυση Ελληνικού ΙΙ"), δεν συνεπάγεται, δηλαδή, υποχρέωση της αρμόδιας για την έγκριση του σχεδίου αρχής να αναμορφώσει το σχέδιο σύμφωνα με τις υποβληθείσες παρατηρήσεις, έχει τεράστια σημασία. Τούτο δε, όχι μόνο για τη διασφάλιση, κατά το Σύνταγμα, της κοινωνικής συνοχής ("την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης"), αλλά και **για την εξακρίβωση από τον ακυρωτικό δικαστή, εν συνεχεία, ότι η οικονομική ανάπτυξη, στην επίτευξη της οποίας, κατά πάσα πιθανότητα κατατείνει η έγκριση του σχεδίου, παραμένει εντός των ορίων της βιωσιμότητας.** Πράγματι, η διαβούλευση επί της ΣΜΠΕ αναδεικνύει τις ασθενείς πλευρές των χωροταξικών σχεδίων, η βιωσιμότητα των οποίων μπορεί να αμφισβητηθεί, στη συνέχεια, από τους συμμετάσχοντες στη σχετική διαδικασία πολίτες στο πλαίσιο της αιτήσεως ακυρώσεως αλλά η διαβούλευση μπορεί να φωτίσει τον δικαστικό έλεγχο.

Από αυτής της πλευράς υπενθυμίζεται ότι το ΣΤΕ επέβαλε τη διενέργεια συνολικής, στρατηγικής εκτίμησης δυσμενών επιπτώσεων ενός αντίστοιχα μεγάλου και πολύπλοκου έργου εξετάζοντας ουσιαστικά (και τελικά επιλέγοντας) ακόμα και την μηδενική λύση (δηλ. την επιλογή μη κατασκευής του έργου σε ΣΤΕ 2759/1994 για την εκτροπή του Αχελώου μέσω ενός δικτύου φραγμάτων, καναλιών και σηράγγων).

Η εν γένει επί της ουσίας, σοβαρή και εμπειριστατωμένη αιτιολογία και στα πλαίσια αυτής η εξέταση εναλλακτικών λύσεων έχει κριθεί επιβεβλημένη, πάντως, σε περίπτωση εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα (καύση φυτικών ελαίων), εφόσον πρόκειται για επέμβαση σε προστατευόμενη περιοχή (ΣΤΕ 3170/2012) ή η ύπαρξη εναλλακτικών είναι προφανής ή έχουν νομίμως αυτές προταθεί από ενδιαφερομένους φορείς (ΣΤΕ 2466/2008 ΟΛΟΜ.).

Εν προκειμένω, συνεπώς, ευχερώς προκύπτει ότι για την καταγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων ενός μείζονος προγράμματος, όπως είναι αυτό της συνεχιζόμενης εκτεταμένης εξάπλωσης των ΑΠΕ σε όλη, ακόμα και στην Αττική, απαιτείται η συνολική, εμπειριστατωμένη, και όχι επιφανειακή και προσχηματική στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σε επίπεδο ΕΧΠ ΑΠΕ, εξετάζοντας σωρευτικές και συνδυαστικές συνέπειες κατά τρόπο επισταμένο ακόμα και την μηδενική λύση σχετικώς, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψιν την αρχή της αναλογικότητας, γεγονός το οποίο δεν έχει λάβει χώρα εν προκειμένω μέχρι σήμερα.

Στο Δήμο Λαυρεωτικής λειτουργεί το Ενεργειακό Κέντρο Ηλεκτροπαραγωγής Λαυρίου-Κερατέας (έκτασης 405.000m²), ο Ατμοηλεκτρικός Σταθμός Κερατέας-Λαυρίου από το 1972. Σήμερα, η εγκαταστημένη ισχύς του Σταθμού είναι 930MW με δύο Μονάδες Συνδυασμένου Κύκλου (μονάδες 4 και 5) με κύριο καύσιμο το φυσικό αέριο. Παράλληλα υπάρχουν υποσταθμοί (Υ/Σ) 150kv & 400kv που διοχετεύουν την παραγόμενη ενέργεια στο Δίκτυο Μεταφοράς με τέσσερις γραμμές αναχώρησης Υψηλής Τάσης προς τα Κέντρα Υψηλής Τάσης Παλλήνης, Μαρκοπούλου (ΑΔΜΗΕ) και προσφάτως συνδέουν με υποβρύχιο καλώδιο την διασύνδεση ΚΥΤ Λαυρίου με τη νησιωτική Ελλάδα. Στον ίδιο χώρο ευρίσκονται σε εφεδρεία οι μονάδες 1 και 2 (450MW) και η μονάδα 3 (180MW) οι οποίες διαχρονικά έχουν στηρίξει τη ζήτηση και την ευστάθεια του συστήματος σε όλη την Ελλάδα και ειδικότερα στην Αττική και την Αθήνα.

Ο Δήμος Λαυρεωτικής, φιλοξενεί το παραπάνω εργοστάσιο που συνεισφέρει καθημερινά έως και στο 18,5% της συνολικής παραγόμενης ενέργειας της Ελλάδας. Επιπροσθέτως, οι 4 Γραμμές Μεταφοράς Υψηλής και Υπερψηλής Τάσης οδεύουν από τους Δήμους Λαυρεωτικής και Σαρωνικού προς την υπόλοιπη ηπειρωτική Ελλάδα στο Εθνικό

Διασυνδεδεμένο Σύστημα, διασχίζοντας σε μήκος 25 χλμ το Δήμο και ειδικότερα οι 3 γραμμές τη βόρεια πλευρά του Πανείου όρους και η μία τη Νότια πλευρά αυτού.

Το Ενεργειακό Κέντρο ΔΕΗ Λαυρεωτικής (Ε.Κ.Δ.Ε.Η.Λ.) εκτός της συνεισφοράς του καθημερινά με το 18,5 της συνολικής παραγόμενης ενέργειας της Ελλάδας, λόγω της εγγύτητας με την πρωτεύουσα ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΤΟΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΣΤΑΘΜΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ για την Αθήνα και την Αττική, αφού συνεισφέρει εκτός του μεγάλου ποσού ενέργειας, στην ευστάθεια, στην ισορροπία και την ασφάλεια της ενεργειακής κάλυψης, ιδίως σε έκτακτες περιπτώσεις, όπου δύναται να συνεισφέρει περισσότερο στην αυξημένη ζήτηση.

Επιπλέον, στο Ε.Κ.Δ.Ε.Η.Λ. συνδέονται με το Εθνικό δίκτυο, το Αιολικό Πάρκο της νήσου Αγίου Γεωργίου και τα αιολικά πάρκα της Εύβοιας.

Ακόμα (και αυτή έχει τεράστια σημασία) από το Ε.Κ.Δ.Ε.Η.Λ. γίνεται η διασύνδεση και τροφοδότηση ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ.

Προφανώς, γεννάται το ερώτημα σχετικά με τα προαναφερόμενα αν είναι δυνατόν να καταστρέφονται, ειδικά στο Δήμο Λαυρεωτικής, βουνά όπως το Πάνειο όρος για αιολικά πάρκα, που η συνεισφορά τους στο ενεργειακό ισοζύγιο της Ελλάδας είναι σχεδόν μηδαμινή (0,016%).

2.4. Όσον αφορά στις ΑΠΕ και το ΕΧΠ ΑΠΕ

2.4.1. Κάθε μία εγκατάσταση ΑΠΕ στα πλαίσια του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ (και της συναφούς δέσμης ειδικότερων ρυθμίσεων) νομικά αντιμετωπίζεται χωριστά και θεωρείται, κακώς έως σήμερα, ότι, δήθεν, επειδή έχει περιορισμένες συνέπειες στο περιβάλλον, εμπίπτει στα Έργα της Β΄ Κατηγορίας, και άρα λειτουργεί με τις γενικές Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (συγκεκριμένα, ως 10η κλάση εντός της Β΄ Κατηγορίας Έργων κατά τις ΠΠΔ ΑΠΕ δυνάμει της υπ' αριθμ. 3791/2013 ΥΠΕΚΑ).

Οι ΑΠΕ δηλαδή αδειοδοτούνται επί τη βάση Προτύπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων δίχως να εξετάζονται αυτοτελώς και κεχωρισμένα τα συγκεντρωτικά αποτελέσματά αυτής της ίδιας ή των συνεπειών διασύνδεσής της προς το ΕΔΔΗΕ και πάντως δεν συσχετίζεται, επομένως, προς τα όλως ιδιάζοντα φυσικά, γεωγραφικά, πολιτιστικά και οικιστικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειάς μας, το νεότερο Ρυθμιστικό

της Αττικής καθώς θεωρείται ότι τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, όπως αυτό της Περιφέρειάς μας έπονται και πρέπει, συνεπώς, να συμμορφώνονται προς τα υψηλότερης σημασίας Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια, όπως αυτό για τις ΑΠΕ, άρα, εν τέλει προς τις γενικές ΠΠΔ των ΑΠΕ.

2.4.2. Παρενθετικά, σημειώνεται ότι το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο των ΑΠΕ, καθ' ο μέρος προβλέπει (άρθρα 21 και 22) την υποχρέωση εναρμόνισης περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων, καθώς και των υποκείμενων μέσων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες προβλέψεις του ίδιου, αποδίδει ρύθμιση που είχε εισαχθεί ήδη με τα άρθρα 8 παρ. 3 και 9 παρ. 2 και 3 του ν. 2742/1999 (Α' 207), από την οποία προέκυπτε, πράγματι, με σαφήνεια, ότι το σύστημα ιεράρχησης μεταξύ των διαφόρων επιπέδων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, το οποίο καθιέρωσε ο εν λόγω ν. 2742/1999 κατά τρόπο σύμφωνο με τις απαιτήσεις του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος, καθιερώνει υποχρέωση εναρμόνισης των κατωτέρων μέσων σχεδιασμού προς τον υπερκείμενο γενικό και ειδικό χωροταξικό σχεδιασμό εθνικού επιπέδου. Ειδικότερα, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, οι οποίες καθορίζουν την ιεραρχική θέση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου των ΑΠΕ, **τα ειδικά χωροταξικά πλαίσια** αποτελούν, κατά το σύστημα του νόμου, το δεύτερο επίπεδο χωροταξικού σχεδιασμού, μετά το γενικό χωροταξικό πλαίσιο του οποίου εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τις κατευθύνσεις και συγκροτούν με αυτό ένα συνεκτικό σύνολο γενικών κατευθύνσεων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο - **υπέρκεινται, επομένως, των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων, τα οποία πρέπει να εναρμονίζονται τόσο προς τις κατευθύνσεις του γενικού, όσο και προς εκείνες των ειδικών χωροταξικών πλαισίων, τις επιμέρους ρυθμίσεις των οποίων εξειδικεύουν και συμπληρώνουν.** Τέλος, κατά το σύστημα του νόμου, τα υποδεέστερα μέσα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, όπως είναι, ιδίως, τα ρυθμιστικά σχέδια, τα γενικά πολεοδομικά σχέδια, οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου και τα λοιπά παντός είδους σχέδια χρήσεων γης, πρέπει να εναρμονίζονται προς τα περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια, ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, **απευθείας προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες επιλογές του γενικού και των ειδικών χωροταξικών πλαισίων (πρβλ. (ΣτΕ 291/2021, 2389/2019, 4013/2013 επταμ., 14212/2013 επταμ.).**

2.4.4. Ενόψει των ανωτέρω, αποκτά ιδιαίτερη σημασία ότι αφενός μεν το Ισχύον Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ εκδόθηκε το μακρινό 2008, αφετέρου το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας μόλις προκήρυξε το διαγωνισμό για την εξεύρεση συμβούλου του ιδίου όσον αφορά σε όλα τα Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια, όπου ρητά αναφέρεται η ανάγκη αναθεώρησης του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ αλλά και για τις υδατοκαλλιέργειες, καθώς και η ανάγκη σύνταξης νέου ΕΧΠ για τον τουρισμό³.

3. Συμπέρασμα

Συνοψίζοντας, λεκτέα τα εξής:

3.1. Τα προβλεπόμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, όπως αυτό της Αττικής, έστω και το προσφάτως επικαιροποιημένο, υπόκεινται στα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια, όπως αυτό για τις ΑΠΕ και συνεπώς δεν μπορούν να προηγούνται ή να προκαταλαμβάνουν τις ρυθμίσεις τους, ιδίως με επιφανειακές και προσχηματικές διατυπώσεις.

3.2. Στον καθόλου περιβαλλοντικό σχεδιασμό των ΕΧΠ & ΠΧΠ επιδιώκεται η αειφόρος εναρμόνιση της οικονομικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος – θεσμική εγγύηση της εναρμόνισης αυτής συνιστά ο δικαστικός έλεγχος αλλά και ο έλεγχος των πολιτών επ’ αυτής και γι’ αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία ο τύπος της σχετικής διαδικασίας, ώστε **το σχετικό ΕΧΠ και ΠΧΠ να συνοδεύονται από τις αντίστοιχες Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, καθώς και τα πορίσματα διαβούλευσης με τους αρμόδιους να γνωμοδοτήσουν φορείς και το κοινό.**

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ

³ <https://ypen.gov.gr/diakiryxi-synoptikou-diagonismou-gia-tin-parochi-symvoulevtikon-ypiresion-kai-ypostirixi-tis-armodias-dchs-ypen-os-pros-tis-aparaitites-diadikasies-kai-energeies-gia-tin-ekponisi-ton-eidikon-chorotaxi/> & https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/08/%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A6%CE%91%CE%A3%CE%97_%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97%CE%A1%CE%A5%CE%9E%CE%97-%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5_.pdf